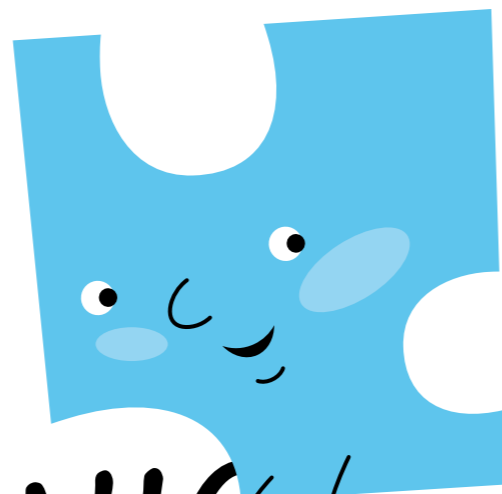
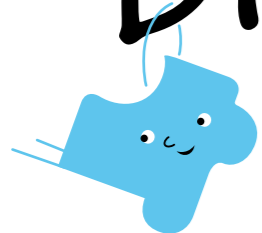

Vilma Dailidėnienė
Daiva Jakavonytė-Staškuvienė
Nomedą Kasperavičienė

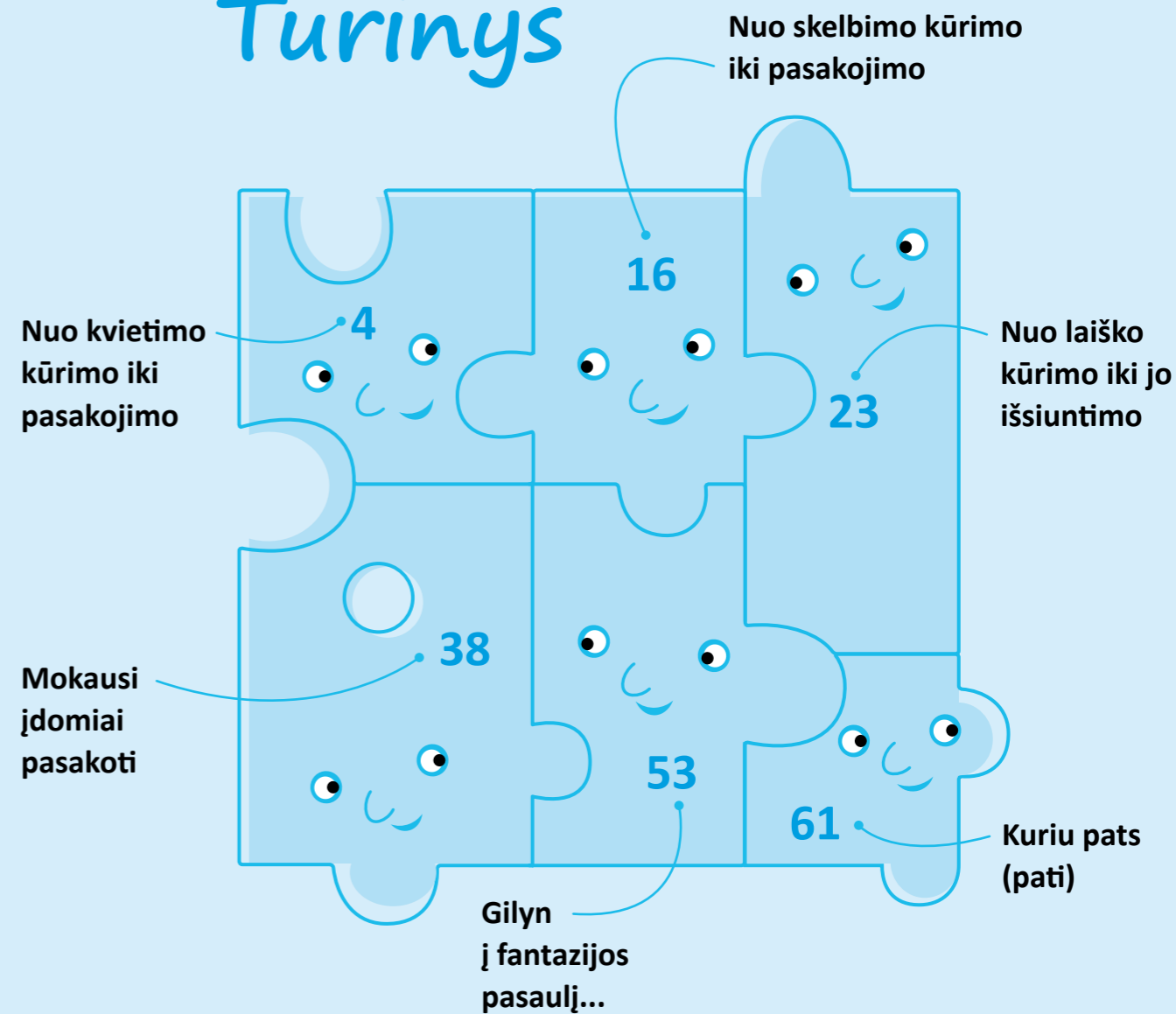
KŪRYBINIO RAŠYMO DIRBTUVĖS

Antra dalis
3-4
klasės
mokiniam

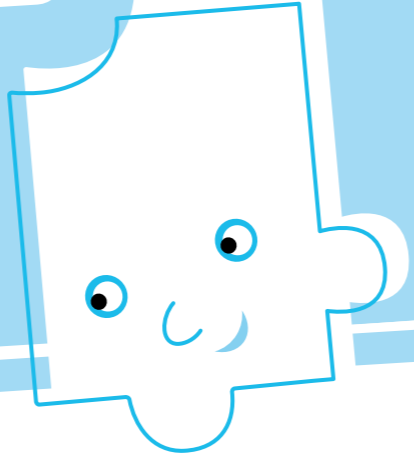
Turinys

Sutartinių ženklų paaiškinimai

Atlik užduotis	Sujunk
Įsidėmėk	Pasakok
Rašyk	Apmąstyk, pasitikrink, įsivertink
Skaityk	

Mokausi įdomiai pasakoti

Kaip kurti dialogą

! Dviejų ar kelių veikėjų pokalbis, kai vienas klausia, o kitas atsako, yra dialogas. Užrašant dialogą labai svarbu atskirti autoriaus ir veikėjo žodžius. Dialogo skyrybos ženklai yra dvitaškis, kablelis ir brūkšnys.

! Dialogus galima užrašyti taip:

Autoriaus žodžiai:
– Veikėjo žodžiai.

Saulius teiraujasi draugės:
– Urte, kuo norėtum būti užaugusi?

– Veikėjo žodžiai, –
autoriaus žodžiai.

– Urte, kuo norėtum būti užaugusi? –
teiraujasi draugės Saulius.

! Rašant dialogą nereikėtų kartoti žodžių: sako, pasakė, klausia, paklausė... Keisk juos sinonimais.

Sakė – tarė, lemeno, riaumojo, atkirto, šnabždėjo, šūkčiojo, sugriaudėjo, patarė...

Klausė – smalsavo, teiravosi, nustebo...

Taip pat gali rašyti žodžius, nusakančius emocijas: **pyko, priekaištavo, meilikavo, gudravo, juokėsi ...**

Kurdamas pokalbį vadovaukis šiais patarimais:

- Apgalvok, kaip reikia pradėti pokalbį, kaip jį tęsti ir užbaigti.
- Pokalbis turėtų būti susijęs su situacija.
- Kad skaitytojui būtų aišku, apie ką kalbasi pokalbio dalyviai, įterpk autoriaus žodžius.
- Kurdamas dialogą naudokis jo užrašymo schema.
- Rašyk aiškiai, įskaitomai.

Kad pokalbis būtų mandagus, stenkis vartoti kuo daugiau šių žodžių:

– Sveiki!	– Kas tave domina?	– Malonu tave matyti.	– Ačiū už patarimą!
– Kaip gerai, kad susitikome.	– Atia. Iki rytojaus!	– Puiki diena! Kokie smagūs nuotykiškai!	
– Kuo galiu padėti?	– Tu tikras draugas! Ką be tavęs daryčiau...	– Iki greito susitikimo!	

! Pateiktos trys situacijos. Jas išanalizuok ir sukurk dialogus, apie ką galėjo kalbėtis vaikai.

Mokausi atpažinti pasakojimo problemą ir jos sprendimą

Kad pasakojimas būtų įdomesnis, nuosekliai, kryptingai ir vaizdingai aprašyk pasakojimo įvykį (*kokia įvykio priežastis, kokia problema ir kaip – kokiais būdais, kokias priemones naudojant – ją galima išspręsti.*

Taigi labai svarbu įvykio:

PROBLEMA → PROBLEMOS SPRENDIMAS (AI)

Rašydamas vartok sinonimus, palyginimus, vaizdingus veiksmažodžius ir būdvardžius.

Gali įterpti dialogą. Jis išplečia pasakojimą. Įterptas pokalbis gali atskleisti, kaip veikėjai jaučiasi, kokie jie yra. Dažniausiai dialogas pateikiamas pasakojimo viduryje.

Labai svarbu dialogą susieti su pasakojimu. Jame gali būti atskleidžiama problema ir jos sprendimai būdai.

Kad būtų lengviau suprasti, kas pasakojimą daro įdomesnį, perskaityk tekstą ir paanalizuok aprašyto įvykio problemą bei jos sprendimą.

Atkreipk dėmesį į spalvotus vaizdingus žodžius, sakinius ir kaip dialogas susietas su pasakojimu.

Pagal kn. D. Bisset. *Aukštyn kojom*

Karšta bulvė

Kitą kartą gyveno karvė, vardu **Taškė**. Ji labai mėgo karštas bulves. Vieną dieną ji prarijo bulvę nekramčiusi, ir toji taip **skaudžiai ėmė deginti jai vidurius**, kad karvė apsiverkė. **Stambios ašaros ritosi jos skruostais.**

Ūkininkas Smitas atnešė ašaroms kibirą, kad grindų **neužlietu**.

– Kas atsitiko, Taške? – **paklausė** jis.

– Aš prarijau karštą bulvę, – **atsakė** Taškė.

– **Vargšele** tu mano, – **tarė** ponas Smitas. –

Nagi išsižiok.

Taškė išsižiojo ir jai iš burnos išvirto garai. Ką tu žmogau darysi? Smitas pakėlė kibirą ir supylė ašaras Taškei į gerklę.

Pasigirdo **šnypštimas** ir Taškė nusišypsojo, nes jai **palengvėjo**.

Dialogas atskleidžia šeimininko meilę karvei Taškei. Kaip autoriaus žodžiai tikslingai vartojami skirtingi veiksmažodžiai: **paklausė, atsakė, tarė.**

1. Kokia pasakojimo įvykio problema?
Karšta bulvė karvei degina vidurius.

2. Koks pasakojimo įvykio problemos sprendimas?
Šeimininkas supila kibirą su ašarom karvei į gerklę.

Perskaityk pasaką ir atlik užduotis.

Ksaveras Sakalauskas-Vanagėlis

Lapė ir ožys

Lapė nenoromis įkrito į šulinį. Vandens ten buvo nedaug; gerti lapė neprigėrė, bet ir iššokti negalėjo.

Tupi ten laputė ir galvoja, kaip čia jai iš šulinio iššokus. Taku pro šalį ėjo gauruotas, barzdotas, raguotas ožys. Buvo karšta; ožys ištroško gerti.

Priėjęs šulinį, jis dirstelėjo žemyn ir pamatė lapę.

– Ką tu ten darai, laputaite? – klausė ožys.

– Nieko, – atsakė lapė, – ilsiuosi sau, ir gana! Kad tu žinotum, kaip čia vėsu ir gera!.. O koks gardus šaltas vandenėlis!.. O tau, oželi, turbūt ten labai karšta!.. Šok ir tu į šulinį: čia mudviem abiem vietos užteks!.. Atsiilsėsi ir atsigersi, kiek tik norėsi!..

Ožys drykt ir įšoko į šulinį, o gudrioji lapaitė tuojau šoko jam ant nugaros, paskui ant ragų ir padrykt iš šulinio.

Kvailas ožys ilgai sėdėjo šuliny ir bliovė.

Šeimininkas, radęs jį, už ragų ištraukė.

1. Kokia pasakojimo įvykio problema?

2. Koks įvykio problemos sprendimas?

3. Parašyk, kokiais žodžiais tekste autorius vadina lapę.

4. Tekste rask ir nurašyk, koks buvo ožys.

5. Tekste autorius rašo: *šoko lapė jam ant nugaros, paskui ant ragų ir padrykt iš šulinio*. Parašyk, kokį žodį šiame sakinyje jis pakeitė žodžiu *padrykt*?

6. Rask tekste dialogą ir pabrauk jame sakinius, kuriuose atsiskleidžia lapės mokėjimas išspręsti problemą.

Mokausi kurti pasakojimą pagal pasirinktą įvykio vietos aprašymą

👁️ Tau pateiktos dvi skirtingos pasakojimo pradžios, kuriose apibūdinamos dvi visiškai nepanašios vietos. Jas perskaitęs ir atlikęs užduotis suprasi, kurį pasakojimą norėsi rašyti.

1 istorija

Rūta gyveno mažame, ramiame miestelyje, apsuptame laukų ir pievų. Tuo metų laiku, kada tai atsitiko, buvo itin gražu, nes žydėjo visos gėlės.

📝 Kad būtų lengviau rašyti, atlik užduotis.

1. Sugalvok šio pasakojimo veikėjus.

2. Kas galėjo nutikti gyvenant tokioje vietovėje? Kokių nuotykių jie galėjo patirti?

3. Kaip veikėjai išsprendė problemas? Kokios pagalbos sulaukė?

4. Kuo baigėsi pasakojimas?

2 istorija

Su trenksmu atsidarė durys, už kurių buvo tamsi, ūkanota, šalta naktis. Buvo girdėti riksmi, švilpė vėjas ir nešė medžių lapus.

📝 Kad būtų lengviau rašyti, atlik užduotis.

1. Sugalvok šio pasakojimo veikėjus.

2. Kas galėjo nutikti gyvenant tokioje vietovėje? Kokių nuotykių jie galėjo patirti?

3. Kaip veikėjai išsprendė problemas? Kokios pagalbos sulaukė?

4. Kuo baigėsi pasakojimas?

📝 Pasirink vieną iš pateiktų pasakojimų pradžių ir naudodamasis atliktomis užduotimis parašyk pasakojimą.

Kurdamas pasakojimą vadovaukis šiais patarimais:

- Naudokis atliktomis užduotimis.
- Parašyk pavadinimą, kuris atspindėtų svarbiausią tavo pasakojimo mintį (problemą ar jos sprendimą).
- Nurašyk pasirinkto pasakojimo pradžią.
- Jeigu reikia, gali įterpti dialogą.
- Prisimink, kad pasakojimo įvykis turi pradžią, raidą ir pabaigą.
- Siek sakinius vieną su kitu.
- Vartok vaizdingus būdvardžius, veiksmažodžius, palyginimus.
- Rašyk aiškiai, suprantamai, be klaidų. Jei abejoji dėl žodžio rašybos, susirask ir pasitikrink jį žodyne arba pasiklausk mokytojo.

